

Studiu de caz nr. 2¹:

Comentariu prezentat drept știre, opinii care înlocuiesc faptele, aplicarea poreclelor

Today.md, Moldova24.info; 15 septembrie 2016

Gen: știre

Titlu: „**Invidios pe Leancă, Năstase s-a făcut de răs pe Facebook**”²; **Today.md**

Titlu: „**Invidiosul Năstase: Gafă de proporții care îi denotă esența liderului DA**”³; **moldova24.info**

Portalurile **today.md** și **moldova24.md** au publicat, la 15 septembrie, o știre cu același conținut, dar cu titluri diferite. În text, într-un limbaj caracteristic comentariului, este criticat liderul Platformei Demnitate și Adevăr, Andrei Năstase, candidat la funcția de președinte, despre care se spune că ar fi comis o gafă într-un mesaj al său plasat pe Facebook și că astfel s-ar fi făcut de răs. Din text nu este clar care anume este gafa și cine, în afară de jurnalist, confirmă, că politicianul „s-a făcut de răs”. Fapta care a servit drept temei pentru știre este publicarea unui mesaj pe Facebook în care Andrei Năstase afirma, inițial, că Iurie Leancă ar fi trucat, folosind photoshop-ul, pozele în care apare alături de personalități ale politicii europene, iar ulterior, ar fi scos cuvântul „photoshop” din postare. Acest fapt este calificat de jurnaliștii de la **moldova24.info** și preluat de cei de la **today.md** drept „o gafă de proporții, care îi denotă esența liderului DA”. Materialul conține afirmații și calificative peiorative și denigratoare la adresa lui Andrei Năstase: „calcă strâmb de fiecare dată când încearcă să demonstreze...”, „a arătat cât este de invidios”, „și-a dat seama că a trăsniț o prostie mai mare ca toate activele furate din aviația civilă”, „a decis să-și modifice aberațiile jenante”, „tot ce debitează el în conferințe de presă (...) sunt doar baliverne aruncate la întâmplare, cauzate de invidia propriei impotențe” etc.

În final, autorul îi aplică și o etichetă/poreclă persoanei despre care scrie: „INVIDIOSU”, fapt ce reprezintă o tehnică de manipulare aplicată cu scopul de a slăbi autoritatea unei persoane și de a o discredita. Limbajul, care abundă în adjective și expresii peiorative, este caracteristic genurilor jurnalistice comentariu, editorial sau pamflet și nu are nimic în comun cu limbajul de știre, care ar trebui să fie neutru și să nu conțină aprecierile jurnalistului. Încalcând norma deontologică ce prevede că „jurnalistul face o distincție clară între fapte și opinii și nu-și prezintă opiniile drept fapte” și pe cea care prevede obligativitatea dreptului la replică⁴, materialul, în ambele cazuri având titluri manipulative, a urmărit denigrarea unuia dintre concurenții electorali.

---

¹ În condițiile în care nici una dintre legile și actele normative care reglementează procesul electoral și plasarea publicității politice nu se referă la conținutul din media tipărită și online, materialele jurnalistice publicate de instituțiile de presă monitorizate au fost analizate prin prisma Codului Deontologic al jurnalistului din Republica Moldova.

² <http://today.md/ro/news/politic/11392/Invidios-pe-Leancă-Năstase-s-a-făcut-de-răs-pe-Facebook.htm>

³ <http://moldova24.info/2016/09/invidiosul-nastase-gafa-de-proporții-care-ii-denota-esența-liderului-da/>

⁴ Codul Deontologic al jurnalistului din Republica Moldova,
http://consiliuldepresa.md/fileadmin/fisiere/documente/cod_d_rom.pdf

Studiu de caz nr. 3.

Publicitate electorală fără marcajul corespunzător

Комсомольская Правда в Молдове, 28 septembrie 2016

Titlu: *„Молдова в преддверии президентских выборов: Как Демпартия решила оздоровить политический класс, начав с себя”*

Gen: **Articol informativ-analitic**

Ziarul Комсомольская Правда в Молдове a inaugurat, pe durata campaniei electorale, rubrica „Президентские выборы в Молдове-2016”, fapt despre care și-a anunțat cititorii la 28 septembrie 2016, când a publicat primul material: „Этим материалом мы открываем серию статей, посвященных политическим партиям, чьи кандидаты участвуют в президентских выборах”/, „Tr. - *Cu acest material lansăm o serie de articole dedicate partidelor politice, ai căror candidați participă la alegerile prezidențiale*”. Redacția nu a făcut alte precizări legate de natura articolelor pe care le va publica.

Astfel, la această rubrică, primul articol publicat are titlul „Молдова в преддверии президентских выборов: Как Демпартия решила оздоровить политический класс, начав с себя”. Autorul a manifestat o atitudine pro-PDM și comentează în termeni exclusiv laudativi inițiativa vicepreședintelui PDM, Vladimir Plahotniuc, de a „reformă clasa politică”. Afirmând că posibilitățile liderilor „partidelor noi apărute” sunt „limitate la populism și demagogie”, autorul constată că anume PDM a ales calea „unei însănătoșiri temeinice” a clasei politice: „Весьма символично, что за реформирование политического класса первой взялась ДПМ - правящая партия. Именно она, в отличие от других формирований, по собственному желанию готова выйти из зоны комфорта - ради общего блага. Эта партия хочет быть первой, и у нее это получается”/, „Tr. - *Simbolic este faptul că primul care s-a apucat de reformarea clasei politice a fost Partidul Democrat - partid aflat la guvernare. Anume el, spre deosebire de alte formațiuni, este gata, din proprie inițiativă, să iasă din zona de confort - pentru binele comun. Acest partid vrea să fie primul și acest lucru îi reușește*”. La finalul articolului, autorul răspunde, fără să facă trimitere la vreo sursă, la întrebarea: De ce anume acum PDM a inițiat reformarea? „Потому что потом будет поздно — уж больно высока степень недоверия молдавских граждан к представителям политического класса. А доверие возвращать нужно — иначе наша страна помет очередные антирекорды”/, „Tr. - *Pentru că pe urmă va fi târziu - e prea mare nivelul de neîncredere a cetățenilor moldoveni în reprezentanții clasei politice. Dar încrederea trebuie restabilită - în caz contrar, țara noastră va doborî noi antirecorduri*”.

Textul este însoțit de două fotografii de la unul dintre evenimentele de partid ale PDM: în ele se vede o mulțime de oameni având eșarfe albe, pe care sunt imprimate logo-ul PDM și sloganul acestuia „Creștem Moldova”.

În pofida caracterului vădit electoral al expunerii, publicația nu a notat nicăieri, nici în denumirea rubricii și nici în apropiere de text, faptul că articolul reprezintă publicitate electorală. Astfel, cititorii îl pot lua drept articol informativ-analitic, ceea ce contravine Codului Deontologic, care prevede marcarea clară a articolelor publicate contra plată. Chiar și dacă acest produs mediatic ar fi unul în care jurnalistul își expune propriile opinii asupra unor fapte, modul în care a fost scris încalcă o altă normă deontologică „*Jurnalistul isi exprima opiniile pe o baza factuala, pornind de la informatii pe care, de buna credinta, le considera adevarate*”.

Studiu de caz nr. 4.

Opinii în loc de fapte

*Moldova24.info*⁵, preluat de pe *Politics.md*; 27 septembrie 2016

Titlu: „Maia Sandu concurează la minciuni cu partenerul ei politic, Andrei Năstase”

Gen: Articol de opinie

Deși e plasat în coloana știrilor, materialul reprezintă un articol de opinie, în care autorul face diferite aprecieri părtinitoare, unele cu rea-credință și fără trimitere la fapte concrete, la adresa candidatului electoral Maia Sandu și, în trecut, la adresa lui Andrei Năstase și Renato Usatâi. Articolul este scris într-un limbaj publicistic tendențios, cu folosirea figurilor de stil și calificativelor: „„*Politica strică oamenii*”, *se spune în popor, iar această zicătoare pare să fie din ce în ce mai potrivită Maiei Sandu, care, cel mai probabil „a fost înghițită” de „hăul” politicii moldovenești și a reușit să scoată cele mai mari vicii din acest domeniu – populismul, promisiunile deșarte și minciuna*” - este începutul articolului. Ulterior, autorul susține că „*Maia Sandu a fost prinsă de mai multe ori cu minciuna, în mod special în ce privește tema dureroasă pentru toți moldovenii - furtul miliardului*” și că „*o ultimă „mârlănie” politică a comis-o chiar luni, atunci când a criticat decizia Guvernului după ce chiar ea votase în 2015 acordarea garanției Guvernului care prevedea foarte clar că această datorie va trece asupra bugetului de stat, adică a cetățenilor*”.

Autorul își bazează aprecierile pe fapte despre care nu oferă repere concrete de timp și context, ce ar da credibilitate textului și ar permite verificarea, chiar și superficială, din partea publicului. De asemenea, folosește un limbaj malițios, care vădește atitudinea de ostilitate față de candidatul electoral Maia Sandu, atitudine pe care vrea să o transmită publicului.

Textul are un titlu manipulator, întrucât în articol nu se explică cum anume Maia Sandu „*concurează la minciuni*” cu Andrei Năstase. Nu este enumerată nicio „*minciună*” a acestuia. În consecință, numele celor doi candidați electorali sunt folosite în context exclusiv negativ, fără ca afirmațiile autorului să fie bazate pe un suport factologic bine prezentat și explicat în text. Autorul a încălcat cel puțin două prevederi ale Codului Deontologic - cea care arată că jurnaliștii își exprimă opiniile pe o bază factuală și cea care obligă plasarea materialelor de opinie în paginile/emisiunile/rubricile special dedicate, cu delimitarea corespunzătoare de articolele informative.

---

⁵ <http://moldova24.info/2016/09/maia-sandu-concureaza-la-minciuni-cu-partenerul-ei-politic-andrei-nastase/>